

సమాధిలో మూడు ప్రశ్నలు

సమాధిలో ముంకిర్, నకీర్ దూతలు మూడు ప్రశ్నలు వేస్తారు. అవి (1) మర్రబ్బుక నీ ప్రభువు ఎవరు? 2) మన్నబియ్యక.... నీ ప్రవక్త ఎవరు? (3) మా దీనుక... నీ ధర్మం ఏది?

పైకి ఈ మూడు ప్రశ్నల సమాధానం చాలా చిన్నదిగా, సులభమైనదిగా అనిపిస్తుంది. అంటే నాప్రభువు అల్లాహ్, నా ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లం), నా ధర్మం ఇస్లాం. కాని వాస్తవానికి ఈ మూడు ప్రశ్నలు ఎంత సమగ్రమైనవంటే మనిషి జీవితంలోని కర్మలన్నిటి సారాంశమంతా ఈ మూడు ప్రశ్నల సమాధానానికి అనుగుణంగా జీవితం గడిపిన వ్యక్తి మాత్రమే వాటికి సమాధానం చెప్పగలడు. ఉన్నత విద్యార్థులు, ఉత్తమ బుద్ధివివేచనాలు ఆ రోజు మనిషికి ఎందుకూ పనికిరావు.

నాన్నగారు హాఫిజ్ ఇద్రీస్ కైలానీ (రహ్మలై) ఒక సంఘటన చెబుతూ ఉండేవారు: 1930-40 దశాబ్దం నాటి మాట. గుజ్రాన్‌వాలాలోని జామియా ముహమ్మదియాలో నేను విద్యాభ్యాసం చేస్తున్నాను. కీల్యాన్‌వాలా ఊరు నుండి గుజ్రాన్‌వాలా పట్టణానికి వెళ్ళేదారిలో గూండ్‌లాన్‌వాలా అనే ప్రాంతముంది. అక్కడ ఒకతను గుర్రాలకోసం గడ్డి అమ్ముతుండేవాడు. మేము అటునుంచి వెళ్ళినప్పుడల్లా అతను “రెండు పైసలకు ఒక బిండ. రెండు పైసలకు ఒక బిండ” అని అరుస్తూ కనిపించేవాడు. అతని జీవితమంతా ఇలాగే గడ్డి అమ్ముకోవడంలోనే గడిచిపోయింది. ఏనాడైనా అతను నమాజ్, ఉపవాసాలు పాటించలేదు. ఖురాన్ పఠించలేదు. కనీసం దేవుణ్ణి, ఆయన ప్రవక్తను కూడా జ్ఞాపకం చేసుకోలేదు.... అతని చావు సమయం ఆసన్నమైనప్పుడు అతని బంధువులు అతని దగ్గర కూర్చొని “లా ఇలాహ ఇల్లాహ్” పఠించటం మొదలుపెట్టారు, అతని నోటితో కూడా ఆ సద్వచనం పలికించాలని. కాని శోచనీయమైన విషయం ఏమిటంటే జీవితంతం అతని నోటినుండి ఏ పలుకులయితే వెలువడ్డాయో మరణ సమయంలోనూ అవే పలుకులు వెలువడ్డాయి. ‘రెండు పైసలకు ఒక బిండ... రెండు పైసలకు ఒక బిండ’ ఈ పలుకులతోనే అతని ప్రాణం దేహాన్ని విడిచింది.

వాస్తవం ఏమిటంటే మరణ సమయం.. మొత్తం మనిషి జీవితానికి సారాంశ గడియలాంటిది. ఎవడయితే జీవితంతం మనస్ఫూర్తిగా ‘లా ఇలాహ ఇల్లాహ్’ వచన కర్తవ్యాలను నెరవేరుస్తాడో అటువంటి అదృష్టవంతుని నోటినుంచే మరణ సమయంలో లా ఇలాహ ఇల్లాహ్ అన్న పలుకులు వెలువడుతాయి. సమాధిలో ప్రశ్నించబడే ప్రశ్నల సమాధానాల సంగతి కూడా అంతే. తమ జీవితం మొత్తం ఆ ప్రశ్నల సమాధానాలకు అనుగుణంగా గడిపినవారు మాత్రమే వాటికి సరైన సమాధానాలు ఇవ్వగలుగుతారు.

సమాధి సంగతులు

‘మరబ్బుక?’ అన్న ప్రశ్నకు ‘అష్హదు అల్లాఇల్లాహ ఇల్లాల్లాహ్’ అనే సమాధానం చెప్పేవాడు జీవితాంతం నిజంగా అల్లాహ్ ను మాత్రమే తన ఆరాధ్యునిగా భావించి ఉంటాడు. ఒక్క అల్లాహ్ యందే మనసును లగ్నం చేసుకొని ఉంటాడు. ఒక్క అల్లాహ్ నే తన అనుగ్రహమూర్తిగా, ఆపదమొక్కులవాడిగా భావించి ఉంటాడు. ఒక్క అల్లాహ్ నే తన సహాయకుడిగా, కష్టాలనుంచి గట్టెక్కించే వాడిగా భావించి ఉంటాడు. తన అదృష్టానికీ, తన జీవన్మరణాలకు ఒక్క అల్లాహ్ నే యజమానిగా భావించి ఉంటాడు. ఆయన కొరకే మొక్కుబడులు చేసుకొని ఉంటాడు. త్యాగాలు, నజరానాలు ఆయనకే సమర్పించుకొని ఉంటాడు. ఆయన పేరు మీదే నమాజులు చేసి ఉంటాడు. ఉపవాసాలు పాటించి ఉంటాడు. ఆయన పేరు మీదే దానధర్మాలు చేసి ఉంటాడు. కేవలం ఆయనకు మాత్రమే భయపడి ఉంటాడు. కాని దీనికి భిన్నంగా తన అదృష్టంలో, తన జీవన్మరణాల వ్యవహారాల్లో ఇతరుల్ని కూడా భాగస్థులుగా భావించినవాడు, అల్లాహ్ తోపాటు ఇతరులు కూడా తన అనుగ్రహమూర్తులని, ఆపదమొక్కులవారని తలచినవాడు, ఇతరుల్ని తన సహాయకులుగా, ఆపదల నుంచి గట్టెక్కించేవారిగా భావించినవాడు, అల్లాహ్ తో పాటు ఇతరుల పేరున కూడా మొక్కుబడులు చేసుకొని వారికి త్యాగాలు, నజరానాలు సమర్పించుకున్నవాడు, అల్లాహ్ తో పాటు ఇతరుల పేరున కూడా నమాజు చేసినవాడు, వారికోసం దానధర్మాలు చేసినవాడు-అట్లాంటివాడి నోటి నుంచి లా ఇలాహ ఇల్లాల్లాహ్ (అల్లాహ్ తప్ప వేరొక ఆరాధ్యదేవుడు లేడు) అనే పలుకులు ఎలా వెలువడుతాయండీ?!

రెండవ ప్రశ్న విషయం కూడా అంతే-‘మన్నబియ్యుక’ (నీ ప్రవక్త ఎవరు)? అన్న ప్రశ్నకు సమాధానం పైకి చాలా సులువుగా, సంక్షిప్తంగా అనిపించవచ్చు. అంటే ‘అష్హదు అన్న ముహమ్మద్న్ అబ్దుహ్ వరసూలుహ్’ అని. కాని ఈ సులభమైన, సంక్షిప్తమైన సమాధానం కూడా మొత్తం మనిషి క్రియాత్మక జీవితంతో సంబంధం కలిగి ఉంది. ఎవడయితే నమాజ్ రోజులు, దానధర్మాల దగ్గరినుంచి లేవటం, కూర్చోవటం, పడుకోవటం, మేల్కొనటం, తినటం త్రాగటం వరకు, వ్యాపార లావాదేవీల దగ్గర్నుంచి వివాహం, జీవన్మరణాలు మొదలగు వ్యవహారాలన్నిటిలో కేవలం దైవప్రవక్త పద్ధతిని మాత్రమే అనుసరించి ఉంటాడో, ఆయన్నే తన నేతగా, మార్గదర్శిగా భావిస్తాడో, ఆయన్నే తన ఇమాముగా, తన పూర్వీకునిగా భావిస్తాడో, ఆయన వ్యక్తిత్వాన్నే తనకొరకు ఆదర్శవంతమైనదిగా భావిస్తాడో, తన తల్లిదండ్రులు, భార్యాపిల్లలు ఇతర వ్యక్తులందరికంటే ఆయన్నే తన అభిమానపాత్రునిగా తలపోశాడో అలాంటివాని నోటి నుంచే ఈ ప్రశ్నకు సరైన సమాధానం వస్తుంది. దీనికి భిన్నంగా అడుగడుగునా ఆయన హదీసులకు బదులు ఇమాముల అభిప్రాయాలకు పెద్దపీట వేసేవాడు, ఆయన సలహాలకు బదులు తమ గురువుల, పెద్దల మాటలకు విలువనిచ్చేవాడు, ఆయన

సమాధి సంగతులు

సున్నతులకు బదులు ఉలమాలు ప్రచారం చేసిన బిద్అత్లకు ప్రాధాన్యతనిచ్చేవాడు, ఆయన ప్రబోధనలకు బదులు తమ మహాత్ముల ప్రబోధనలకు ప్రాముఖ్యతనిచ్చినవాడు, ఆయన ప్రవచనాల కన్నా తమ హజ్రత్జీల స్వప్న విశేషాల మీద, వారి కలల మీద నమ్మకముంచేవారు, దైవప్రవక్తను వదలి ఇతర మత, రాజకీయ వ్యక్తులను అభిమానించే వారు, ఇట్లాంటి వారి నోటి నుంచి ఈ ప్రశ్నకు సరైన సమాధానం వస్తుందండీ?!

మూడో ప్రశ్న ధర్మానికి సంబంధించినది. 'మా దీనుక'... అంటే నీ ధర్మం ఏది? అని. అరబీ భాషలో దీన్ అనే పదానికి చాలా విస్తృతమైన అర్థం ఉందని తెలుసుకోండి. మనిషి ఏ విధంగానయితే జీవితం గడుపుతాడో ఆ విధానమే అతని ధర్మం అనిపించు కుంటుంది. కనుక ఎవరయితే జీవితాంతం ఇస్లామీయ జీవన విధానం ప్రకారం నడుచు కుంటాడో, ఇస్లామీయ జీవన సరళిని అవలంబిస్తాడో, ఇస్లామీయ సంస్కృతీ నాగరికతలను ప్రాణప్రదంగా భావిస్తాడో, ఇస్లామీయ చట్టాలను, ఆదేశాలను ఖచ్చితంగా పాటిస్తాడో ఇస్లామీయ చిహ్నాలను గౌరవిస్తాడో అతని నోటినుంచే సరైన సమాధానం వస్తుంది. దీనికి భిన్నంగా యూద, క్రైస్తవ హైందవ జీవన. విధానాలను అవలంబించినవాడు, వారి సంస్కృతీనాగరికతలను ఇష్టపడ్డవాడు, వారిచిహ్నాలను అభిమానించినవాడు, వారి పండుగలు జరుపుకున్నవాడు, వారి మత, రాజకీయ, సామాజిక, సాహితీ వ్యక్తులను అభిమానించినవాడు, వారి చట్టాలను అనుసరించినవాడు, అట్లాంటివాడి నోటి నుంచి 'నా ధర్మం ఇస్లాం' అన్న సమాధానం వస్తుందండీ?

పరీక్ష చిన్నదైనా పెద్దదైనా దాని మానసిక ప్రభావం ఎంత తీవ్రంగా ఉంటుందంటే చాలామంది పరీక్షకు ముందే బెంబేలెత్తిపోతారు. ప్రిపేర్ అవకుండా పరీక్షకు హాజరయ్యే పిల్లల విషయం అటుంచినా సంవత్సరం మొత్తం ఎంతో కష్టపడి చదివినవారు కూడా కొన్ని కొన్ని సందర్భాల్లో ఎంతగా బెదిరిపోతారంటే పరీక్షహాల్లో కూర్చున్న తర్వాత వారికి బాగా జ్ఞాపకమున్న ప్రశ్నలు కూడా గుర్తురాకుండా పోతాయి. మరి చూడబోతే ఇహలోకపు పరీక్షలో ఒక ఫెయిల్యూర్ భయం తప్ప మరే భయమూ ఉండదు!

ఒక్క క్షణం ఊహించండి. సమాధి చీకటి, ఒంటరితనం, అమానుష ఆకారాలు, వారి చేతుల్లో గదలు, జీవితంలో మొదటిసారి ఎదురయిన పరిస్థితి, సమాధానాలు చెప్పకపోతే శిక్షపడుతుందేమోనన్న భయం, విడిపించేవాడెవడూ ఉండడు, పారిపోవటానికి అవకాశం ఉండదు. ప్రజల్లో చాలామంది ఎలా ఉంటారంటే, రాత్రిపూట హఠాత్తుగా ఎవరయినా వచ్చి తలుపుతడితేనే భయంతో వారి రక్తం చల్లబడిపోతుంది. పోలీసు సిబ్బందిలోని ఒక మామూలు సిపాయి తమ దగ్గరకు వస్తుండగా చూస్తే ఒళ్ళంతా చెమటలు పడతాయి. తలుపులు మూసివున్న గదిలో కూర్చొని ఉండగా హఠాత్తుగా కరెంటుపోతే కొన్ని నిమిషాలు చీకట్లో ఉండటానికే భయపడతాడు మనిషి. అలాంటి

సమాధి సంగతులు

భయంతోనే దైవప్రవక్తను ఆయన అనుచరులు అడిగారు, “దైవప్రవక్తా! మనిషి తన తలదగ్గర దైవదూత గదపట్టుకొని ఉండటం చూస్తే (భయంతో అక్కడికక్కడే) మట్టి విగ్రహమైపోతాడు. (మరి అతను సమాధానం ఏం చెప్పగల్గుతాడు?)” అని. దానికాయన సమాధానమిస్తూ “విశ్వాసులకు దేవుడు తౌహీద్ సద్వచన చలువతో సమాధిలో జరిగే ప్రశ్న-సమాధానాల విషయంలో స్థిరంగా ఉంచుతాడు” అని చెప్పారు. (బజ్జాల్). ఇతర అనుచరుల ప్రశ్నలకు కూడా ఆయన ఇదే సమాధాన మిచ్చారు. దీని ద్వారా ఈ క్రింది రెండు విషయాలు బోధపడుతున్నాయి:

1) సమాధి పరీక్షలో విజయం సాధించటానికి మొట్టమొదటి మరియు ప్రథమ నియమం ఏకదైవ విశ్వాసం. కనుక ప్రతి ముస్లిం తన విశ్వాసాన్ని చిన్నపెద్ద అన్ని రకాల షిర్క్ల నుంచి పవిత్రంగా, పరిశుద్ధంగా ఉంచుకోవాలి. ఆ తర్వాత తన ఆచరణలన్నిటికీ దాన్నే ఆధారంగా చేసుకోవాలి.

2) దైవ ప్రవక్త ప్రవచనం ద్వారా బోధపడుతున్న రెండో విషయం ఏమిటంటే తౌహీద్ విశ్వాసాన్ని అనుసరించి ఆచరించినప్పటికీ సమాధి పరీక్షలో స్థిరమైన అనేది కేవలం అల్లాహ్ కరుణాకటాక్షాలతోనే ప్రాప్తమవుతుంది. కనుక విశ్వాసాలను, ఆచరణలను సంస్కరించుకున్న తర్వాత దైవసన్నిధిలో చేతులెత్తి ఆయన్ని దయాభిక్ష పెట్టమని వేడుకోవాలి.

رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

ఓ మా ప్రభూ! మేము మా ఆత్మలకు అన్యాయం చేసుకున్నాము. నీవు గనక మమ్మల్ని క్షమించకపోతే, మా మీద దయ జూపకపోతే మేము నష్టపోయేవారిలో కలిసిపోతాం. (ఆరాఫ్ సూరా. 33వ సూక్తి)

పైన పేర్కొనబడిన రెండు విషయాలనూ ఆచరిస్తే బలహీనులు, నిస్సహాయులైన తన పాపాత్మ దాసుల్ని అల్లాహ్ తప్పకుండా కరుణిస్తాడని ఆశించవచ్చు.

నాల్గవ ప్రశ్న

పైన పేర్కొనబడిన మూడు ప్రశ్నలతోపాటు సమాధిలో ఇంకో ప్రశ్న కూడా అడగటం జరుగుతుంది. పై ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానం చెప్పిన వారికి, చెప్పలేకపోయినవారికి- ఇద్దరికీ ఈ ప్రశ్న వేయబడుతుంది. సరైన సమాధానం చెప్పిన అదృష్టవంతులను దైవదూతలు “మిమ్మా యుద్ఠీరీక్”... ఈ విషయాలు నీకు ఎలా తెలిశాయి అని అడుగుతారు. దానికి విశ్వాసి..... “నేను దైవగ్రంథం చదివాను. దాన్ని విశ్వసించాను. దాన్ని ధృవీకరించాను” అని చెబుతాడు (అహ్మద్, అబూదావూద్). సరైన సమాధానం

సమాధి సంగతులు

చెప్పలేకపోయిన దురదృష్టవంతులను దైవదూతలు “నీవు తెలుసుకోలేదా” నీవు (ఖుర్ఆన్) చదవలేదా?” అని అడుగుతారు. ఆ తర్వాత అతని రెండు చెవుల మధ్య ఇనుపనుత్తెలతో కొడతారు. ఆ దెబ్బలకు అతను చాలా భయంకరంగా అరవటం మొదలుపెడతాడు. అతని అరుపుల్ని జిన్నుల, మానవులు తప్ప మిగతా సృష్టిరాశులన్నీ వింటాయి (బుఖారీ, అబూదావూద్).

విశ్వాసి మరియు అవిశ్వాసికి వేయబడిన ఈ నాల్గవ ప్రశ్న ద్వారా ఈ క్రింది విషయాలు బోధపడుతున్నాయి:

- 1) ముంకిర్, నకిర్ దూతలు వేసే మూడు ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలు అందించగల గ్రంథం ఖుర్ఆన్ మాత్రమే.
- 2) ఖుర్ఆన్ గ్రంథాన్ని విశ్వసించి, దాన్ని పారాయణం చేసి, అర్థం చేసుకొని, దాన్ని ఆచరించినవారు మాత్రమే సమాధి శిక్షలో కృతకృత్యులౌతారు.
- 3) మరణానంతరం అవిశ్వాసి లేక బహుదైవారాధకుని మీద మొట్టమొదట నువ్వు దివ్యఖుర్ఆన్ ఎందుకు చదవలేదు, దాన్ని అర్థం చేసుకోవటానికి ఎందుకు ప్రయత్నించలేదు? అన్న నేరం మోపబడుతుంది.
- 4) దివ్యఖుర్ఆన్ ను చదవని, అర్థం చేసుకోని నేరానికి ముద్దాయిని రెండు చెవుల మధ్య అనగా మొదడు మీద గదతో కొట్టడం జరుగుతుంది. దీని ద్వారా అర్థమయ్యేదేమిటంటే దేవుడు మొదడు దివ్యఖుర్ఆన్ చదవటం కోసం, దాన్ని అర్థం చేసుకోవటం కోసం ప్రసాదించాడు. కనుక ఏ లక్ష్యం కోసమైతే అది పుట్టించబడిందో దాన్ని ఆ లక్ష్యం కోసం వినియోగించని కారణంగా అవిశ్వాసికి ఈ శిక్ష విధించబడుతుంది.

పైన పేర్కొనబడిన నాలుగు సారాంశాలు చదివిన తర్వాత ముస్లిం అయిన ప్రతి వ్యక్తి ఖుర్ఆన్ చదవటం, దాన్ని అర్థం చేసుకోవటం, దాని ప్రకారం ఆచరించటం ఎంత అవసరమో తెలుసుకోవటం ఏమంత కష్టం కాదు. దివ్యఖుర్ఆన్ వల్ల శుభాలు, మేళ్లు, పుణ్యఫలాలు అనుగ్రహాలు కలుగుతాయన్న మాట ముమ్మాటికీ నిజమే. కాని ఖుర్ఆన్ అవతరణ ముఖ్యోద్దేశం మానవులకు సన్మార్గం చూపించటం. తద్వారా వారు అపమార్గాలకు లోనుగాకుండా, పరలోక శిక్షకు గురికాకుండా సురక్షితంగా ఉండగలగటం. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిస్తున్నాడు:

﴿فَمَنِ اتَّبَعَ هَذَا فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْفَىٰ﴾

నేను చూపిన మార్గం ప్రకారం నడుచుకున్నవాడు (ప్రపంచంలో) అపమార్గాలకు లోనుకాడు, (పరలోకంలోనూ) ఆపదలకు (శిక్షకు) గురికాడు. (తాహ్ సూరా 123వ సూక్తి). వేరొక చోట అల్లాహ్ ఇలా సెలవిస్తున్నాడు:

﴿فَمَنْ بَعِ هَذَى فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

నా మార్గాన్ని అనుసరించినవారికి ఎలాంటి భయాందోళనలుగాని, దుఃఖవిచారాలుగాని ఉండవు. (బఖర సూరా 38వ సూక్తి)

వేరే మాటల్లో ఆ విషయాన్ని మనం ఈ విధంగా కూడా చెప్పుకోవచ్చు. ఖుర్ఆన్ గ్రంథాన్ని పారాయణం చేయనివారు, దాని ప్రకారం నడుచుకోనివారు ప్రపంచంలో తప్పకుండా భ్రష్టత్వానికి గురౌతారు. అంతేగాకుండా పరలోకంలో కూడా శిక్షకు గురౌతారు. ఆ శిక్ష సమాధినుంచే ప్రారంభమవుతుంది. ఆ ప్రకారం మనం మన కష్టం, సమయం, శక్తి సామర్థ్యాలలోని ఎక్కువ భాగాన్ని దివ్యఖుర్ఆన్ విద్యను ఆర్జించటానికి వెచ్చిస్తూ ఉండాలి. ఖుర్ఆన్ పారాయణ శ్రవణం మన మనోమస్తిష్కాలకు ప్రశాంతతను చేకూర్చేదిగా మారిపోవలసింది. ఉదయం సాయంత్రం మన ఇంట్లో నుండి ఖుర్ఆన్ ను సుమధురంగా పారాయణం చేసేవారి గొంతులు వినపడుతూ ఉండాలి. మనపిల్లలు యుక్త వయసుకు చేరుకోకముందే ఖుర్ఆన్ గ్రంథానికి ఎంత దగ్గరయి ఉండాలంటే జీవితాంతం దాని పారాయణాన్ని, అవగాహననూ, పరిశోధనను తమ ప్రాణప్రద కార్యంగా భావించాలి. కాని శోచనీయమైన విషయం ఏమిటంటే ఈ రోజు ఆ ఖుర్ఆన్ పట్లనే అన్నిటికంటే ఎక్కువ అజాగ్రత్త, నిర్లక్ష్యం చూపటం జరుగుతోంది. మరి చూడబోతే ప్రపంచంలో, సమాధిలో, పరలోకంలో మన విజయానికి పూచికత్తు అదే!

మనకు ప్రతిరోజూ వార్తాపత్రికలు చదవటానికి ఒకటిరెండు గంటల సమయం దొరుకుతుంది. కాని దివ్యఖుర్ఆన్ చదవటానికి, అర్థం చేసుకోవటానికి, యోచన చేయటానికి పట్టుమని పది నిమిషాలయినా దొరకవు. ఎంతటి శోచనీయమైన వాస్తవమండీ ఇది! ప్రియమైన మన దేశంలో తొంభై శాతం కుటుంబాలు తమ కుటుంబ సభ్యులందరితోపాటు టి.వి. ముందు కూర్చోని ప్రియాతి ప్రియమైన తమ జీవితంలోని ఎన్నో విలువైన గంటలసమయం వృథా చేస్తారు. కాని తమ కుటుంబ సభ్యులతోపాటు కూర్చోని ఖుర్ఆన్ చదవటానికి, చదివించుకోవటానికి వారికి కొన్ని నిమిషాలయినా దొరకవు. పిల్లాడికి నాలుగైదు యేండ్లు రాగానే అతన్ని ఏ స్కూల్లో చేర్పించాలి, ఏ చదివించాలి, పెద్దయిన తర్వాత అతను ఏం కావాలి అనే ఆలోచనలతో తల్లిదండ్రులు అతని ప్రాథమిక విద్యాశిక్షణల కోసం ప్రయత్నాలు మొదలుపెడతారు. కాని జీవితాంతం పిల్లలకు ఖుర్ఆన్ విద్య నేర్పించాలన్న ధ్యాసరారు. ప్రాపంచిక విద్యార్జన కోసం తల్లిదండ్రులు ధనం నీళ్లలా ఖర్చుపెడతారు. కాని ఖుర్ఆన్ విద్య నేర్పించటానికి అందులో వంద వంతు ఖర్చుపెట్టటానికయినా వారి మనసొప్పుదు. అందుకే 24,25 యేండ్ల వయస్సు వచ్చినప్పటికీ మన విద్యార్థుల చేతుల్లో ఉపాధి అన్వేషణకు మూడు, నాలుగు డిగ్రీలుంటాయి. కాని యాభై అరవై సంవత్సరాలు వచ్చినప్పటికీ కూడా వారికి దివ్యఖుర్ఆన్ ను కనీసం ఒక్కసారైనా పూర్తిగా చదివే భాగ్యం ఉండదు.

ఖుర్ఆన్ పట్ల ఈ విధమైన అజాగ్రత్త, నిర్లక్ష్యానికి ఒక కారణం దివ్యఖుర్ఆన్ ప్రాముఖ్యత గురించి తెలియకపోవటం. ఈ ప్రపంచంలో మనకు ఎదురయ్యే వ్యక్తిగత, సామాజిక సమస్యలకు, దుఃఖ:విచారాలకు, రోగాలకు చికిత్స ఖుర్ఆన్ ఒక్కటేననీ, ఈ ప్రపంచం నుంచి నిష్క్రమించి వెళ్ళిపోయిన తర్వాత పితృలోకంలో కూడా మన ముక్తికి, భద్రతకు సాధనం ఈ ఖుర్ఆనేననీ, ఆ తర్వాత పరలోకంలో దైవసన్నిధిలో మన గురించి సిఫారసు చేసేది కూడా ఈ ఖుర్ఆన్ గ్రంథమేనని మనకు తెలియదు. ఖుర్ఆన్ రూపంలో అల్లాహ్ మనకు ఎంతటి గొప్పవరాన్ని ప్రసాదించాడో కూడా తెలుసుకోలేని నిస్సహలో ఉన్నాం మనం. అందుకని మనం ఖుర్ఆన్ ద్వారా ఋజుమార్గం పొందే బదులు దాన్ని కేవలం శుభశ్రేయాలు ఇచ్చే గ్రంథంగా తలపోసి వివాహ వేడుకల సమయంలో కూతురికి కానుకగా ఇవ్వటం, కొడుకుని సాగనంపేటప్పుడు అతని ఛాయలోనుంచి తీసుకెళ్ళటం, గొడవలు, తగాదాలు జరిగినప్పుడు ప్రమాణాలు, సాక్ష్యాలు కోసం ఉపయోగించటం, జిన్నాతులను పారదోలటానికి తావీజులుకట్టటం, అవసరమొస్తే దీనిద్వారా శకునం చూడటం, మృతులకు పుణ్యప్రాప్తి జరగటం కోసం దానిని పారాయణం చేయటం. ఇవే ఖుర్ఆన్ అవతరణ ముఖ్యోద్దేశాలుగా భావిస్తున్నారు. ఇది అచ్చం ఎలా ఉందంటే ఒక పల్లెవాసి చేతికి వజ్రాలు, మణుల నిధి దొరికితే అతను వాటిని రాళ్లనుకొని నిర్లక్ష్యంగా పారేస్తున్నట్లుంది.

ఖుర్ఆన్ కు దూరమయిపోవటానికి, దాని విషయంలో అజాగ్రత్తకు పాల్పడటానికి మరో కారణం దివ్యఖుర్ఆన్ పఠనం చాలా కష్టమని భావించటం. కేవలం పండితులు మాత్రమే దాన్ని చదివి అర్థం చేసుకోగలరు, సామాన్యులకు అది సాధ్యం కాని పని అని తలపోయటం. ఆ మాటే గనక నిజమయితే సమాధిలో ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానం చెప్పలేకపోయేవారి మీద 'ఖుర్ఆన్ చదవలేదు, దాన్ని అర్థం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నించలేదు'న్న అభియోగం ఎందుకు మోపబడాలండీ? అల్లాహ్ కూడా ఖుర్ఆన్ లో ఈ అపోహను త్రోసిపుచ్చుతున్నాడు. అల్లాహ్ సెలవు: ﴿وَلَقَدْ بَعَرْنَا الْفِرَانَ لِلدَّكْرِ لَهْلَ مِنْ مُكْرٍ﴾
మేమీ ఖుర్ఆన్ ని ప్రజలు గ్రహించటానికి సులభతరం చేశాం; మరి దీన్నుండి హితబోధ గ్రహించేవారు ఎవరైనా ఉన్నారా?'' (ఖుమర్ సూరా, 17వ సూక్తి)

అయితే ఖుర్ఆన్‌లోని కొన్ని వాక్యాలను అర్థం చేసుకోవటం కష్టమే. ఈ విషయాన్ని మేమూ ఒప్పుకుంటాం. కాని ఆ కారణంగా మొత్తం ఖుర్ఆన్‌నే చదవకుండా వదిలేయాలన్న వైఖరి సమంజసమేనా? ఏ విద్యార్థికయినా రసాయన లేక భౌతిక శాస్త్రంలోని కొన్ని సూత్రాలు అర్థం చేసుకోవటం కష్టంగా ఉంటే అతని తల్లిదండ్రులు అతనితో “బాబూ! ఈ చదువు వదిలెయ్యి. ఇది చదవటం నీ వల్లకాదు” అని ఎన్నడూ అనరు. పైగా పరీక్షలో పాసవటం కోసం అత్యంత ఖరీదైన ట్యూషన్లు పెట్టించి మరీ

అతనికి ఆ శాస్త్రం బోధించటం జరుగుతుంది. ప్రపంచం విషయంలో మన మెదడు మనచేత ఈ పని చేయిస్తుంది. మరి ధర్మం విషయంలో మనం ఎందుకింత అమాయకంగా, మూర్ఖంగా ప్రవర్తిస్తాం? ఖుర్ఆన్ పఠనంలో కష్టమైన సందర్భాలు ఎదురైతే వాటిని అర్థం చేసుకోకుండా ఎందుకని వదిలేస్తున్నాం? నిజానికి మన వ్యవహారం ఇందుకు పూర్తిగా వ్యతిరేకంగా ఉండాల్సింది. ఖుర్ఆన్ గ్రంథాన్ని పూర్తి శ్రద్ధాసక్తులతో పఠించాలి. ఎక్కడైనా ఏదయినా విషయం అర్థం కాకపోతే ఏ ధర్మజ్ఞానినయినా అడిగి తెలుసుకోవాలి. సమాధి పరీక్షలో కృతకృత్యులవటానికి సాధ్యమైనంతవరకు కృషి చేయాలి. అంతేగాని మొదటిరోజే ఖుర్ఆన్ చదవనని ప్రతిజ్ఞ చేసుకొని తనకు పరాజయం ఖాయమని నిరూపించుకోరాదు.

ఖుర్ఆన్ పఠనానికి దూరమవటానికి గల మరొక కారణమేమిటంటే, కొంతమంది ఎక్కువ జ్ఞానం ఆర్జించటం వినాశకరంగా భావిస్తారు. వీరి అభిప్రాయంలో ఇబ్లిసు కూడా మహాజ్ఞానే. జ్ఞానం వల్లనే అతను మార్గభ్రష్టుడయ్యాడు. కనుక తమకు ఎంతవరకు తెలుసో అంతవరకు ఆచరిస్తే చాలు (మరిన్ని విషయాలు తెలుసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు).

ఈ అపోహ కూడా పూర్తిగా పైతాన్ కుశంక. ఎందుకంటే ఇబ్లిసు తన జ్ఞానం మూలంగా కాదు నాశమయింది, తన అహంకారం మూలంగా నాశనమయ్యాడు. (బఖరా సూరాలోని 34వ సూక్తి గమనించండి) అల్లాహ్ విద్యావంతులను ఈ వాక్యాలతో ప్రశంసించాడు:

﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾

అల్లాహ్ దాసుల్లో జ్ఞానులే ఆయనకు భయపడతారు. (ఫాతిర్ సూరా 28వ సూక్తి). వేరొక చోట అల్లాహ్ ఇలా అంటున్నాడు:

﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾

ఓ ముహమ్మద్ (సల్లం) వారిని అడగండి జ్ఞానులు, అజ్ఞానులు సమానులు కాగలరా? (జుమర్ సూరా 9వ సూక్తి)దివ్య ఖుర్ఆన్ లో అల్లాహ్ దేన్నయితే ప్రశంసించాడో అది మానవుల పాలిట వినాశకారి అవుతుందా లేక ముక్తికి దోహదకారి అవుతుందా?

కొంతమంది వృద్ధాప్యం మూలంగా ఖుర్ఆన్ చదవటానికి బిడియపడతారు. తటపటాయిస్తారు. నిజానికి ఇది కూడా ఒక నకారాత్మక ఆలోచనే. ప్రాపంచిక వ్యవహారాల్లో నయితే ప్రతి మనిషి జీవితపు చివరి శ్వాసవరకూ కృషి సలుపుతూ ఉంటాడు. ఎన్నడైనా అందులో తటపటాయించటం గాని బిడియపడటం గాని చేయడు. మరి ధర్మం విషయంలో ఈ విధంగా ఆలోచించటం సమంజసమేనా అండీ? దైవ ప్రవక్త అనుచరుల్లో కొందరు యాబై యేళ్ల వయసులో ముస్లింలయ్యారు. మరికొందరు

అరవై ఏళ్ల వయసులో ఇస్లాం స్వీకరించారు. వాళ్లంతా ఆ తర్వాతే దివ్యఖుర్ఆన్ చదవటం నేర్చుకున్నారు. కొందరు దాన్ని కంఠస్థం కూడా చేసుకున్నారు. ధైర్యప్రవక్త (సల్లం) “ధర్మ విద్యను అర్జించటం ప్రతి ముస్లిం విధి” అని ప్రవచించారు (తబ్రానీ). దానికోసం ఆయన వయోపరిమితులేవీ నిర్ధారించలేదు. కనుక సత్యం బోధపడగానే ఇక ఏ మాత్రం ఆలస్యం చేయకుండా, తటపటాయించకుండా ఖుర్ఆన్ చదవటం మొదలెట్టాలి.

ఖుర్ఆన్ కు దూరమవటానికి వేరొక కారణం-వివిధ రకాల పంజీ సూరాలు, ఇతర పుస్తకాలు, ఆనవాయితీలు. చాలామంది వీటిని ఖుర్ఆన్ పారాయణాన్ని ఏ విధంగా దైనందిక కార్యంగా చేసుకోవాలో ఆ విధంగా చేసుకుంటారు. ఇక ఆ తర్వాత ఖుర్ఆన్ ను ముట్టుకోవాల్సిన అవసరం కూడా ఉండదనుకుంటారు. ఖుర్ఆన్ లోని కొన్ని సూరాలకు ప్రాధాన్యత ఉందన్న మాట వాస్తవమే. కాని ఆ కొన్ని సూరాలు మాత్రమే చాలు అనుకొని మిగతా ఖుర్ఆన్ ను చదవకుండా ఉండాలని దాని భావం కాదు. పైగా ప్రతీరోజూ ఖుర్ఆన్ పారాయణం చేస్తూ, దాని భావాన్ని ఆకళింపు చేసుకుంటూ, ఆ తర్వాత ఇంకా పుణ్యం కావాలనుకుంటున్న వ్యక్తి ఆ సూరాలు పఠించాలని దాని అసలు భావం. అలాగే కొన్ని ధార్మిక సంఘాలు తాము సాధించదలచిన ప్రత్యేక లక్ష్యాల్కోసం తమ కార్యకర్తల కొరకు ప్రత్యేకమైన సాహిత్యం, స్లిప్పులు తయారు చేస్తారు. అలా చేయటం తప్పుకాదుగాని అసలు ఎన్నడూ ఖుర్ఆన్ తెరిచి చదివే అవకాశం లేకుండా తమ సందేశమంతటికీ ఆ సాహిత్యమే ఆధారమన్నట్లు దానిపఠనాన్ని నిర్బంధం చేయటం మాత్రం అక్షరాలా తప్పు. ఖుర్ఆన్ లోని కొన్ని ప్రత్యేకసూక్తులు చదువుకోవటం కాదు కావాల్సింది, మొదటినుంచి చివరిదాకా ఖుర్ఆన్ మొత్తం చదివి దాని ఆదేశాలన్నీటినీ ఆకళింపు చేసుకోవాలి, దాని ప్రకారం ఆచరించాలి. ఇది ఖుర్ఆన్ అసలు ఉద్దేశ్యం.

సామాన్య ప్రజానీకాన్ని ఖుర్ఆన్ పఠనానికి దూరంగా ఉంచటంలో బరి తెగించి కీలకమైన సాత్రను పోషించినది సూఫీ మతస్తుల విశ్వాసాలు. వారి దృష్టిలో ఖుర్ఆన్ కు అంతరంగం, బాహ్యం అని రెండుంటాయి. సూఫీ మతస్తుల దృష్టిలో ఖుర్ఆన్ యొక్క అంతరంగిక భావం, బాహ్యార్థం కంటే గొప్పది, ప్రధానమైనదీను. అది చదువుతో అభ్యేదికాదు. ఒకరి హృదయం నుంచి మరొకరి హృదయానికి అందుతూ ఉంటుంది. సూఫీల్లో “ఇల్మీ దర్ఖీ నబూద్, దర్ సీనా బూద్” అనే ఒక నానుడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. అంటే విద్య అనేది చదువుకునే చదివించే వస్తువు కాదు, అది హృదయాల ద్వారా లభిస్తుంది అని దాని భావం. మరికొందరు సూఫీలు ఇంకో అడుగు ముందుకు వేసి

“الْعِلْمُ جَبَابُ الْكَفْرِ”

అని అంటారు. అంటే ‘ఖుర్ఆన్ విద్య వేదాంత మార్గంలో అన్నిటికంటే పెద్ద అడ్డంకి’ అని దాని భావం. ఆలోచించండి! ఏ మతమైతే ఖుర్ఆన్ పఠనానికి దూరంగా ఉండాలనే భావన మీద ఆధారపడి ఉందో ఆ మతంలో ఖుర్ఆన్ ను ముట్టుకోవటానికయినా ఎవడు సిద్ధపడతాడండీ?

సమాధి సంగతులు

24

దివ్య ఖుర్ఆన్ పట్ల మన ఈ నిర్లక్ష్యం, అజాగ్రత్త మనల్ని తప్పకుండా నష్టానికి, పశ్చాత్తాపానికి గురి చేస్తుంది. దీన్నుంచి బయటపడటానికి ఒక్కటే మార్గం. మనలోని ప్రతి ఒక్కరూ తమకు దొరికే తొలి తీరికలోనే ఖుర్ఆన్ పఠించటం మొదలుపెట్టాలి. గత జీవితంలో ఖుర్ఆన్ పట్ల కనబరిచిన నిర్లక్ష్య పరిహారం కోసం అన్ని విధాల కృషి చేయాలి. ఖుర్ఆన్ మనకు ఈ ప్రపంచంలో సన్మార్గాన్ని, సద్బుద్ధిని శ్రేయోశుభాల సంపదలను ప్రసాదించటమే గాక సమాధిలో స్థిరత్వాన్ని కూడా ప్రసాదిస్తుంది. పరలోకంలో ముక్తికి దోహదకారిగానూ పరిణమిస్తుంది.

-ఇన్నా అల్లాహ్